

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1919, sp. zn. R I 24/19

Číslo: 58/1919

Právní věta:

Zrušení soukromoprávních obmezení osob fyzických, spočívajících na odvetných opatřeních bývalého rak. - uh. státu (cís. nař. ze dne 16. října 1914 č. 189 ř. z.), vysloveného nařízením Národního výboru československého z 9. listopadu 1918 č. 33 sb. zák. a nař., dlužno dbáti v každém období řízení z moci úřední, i když stolice nižší rozhodovala před účinností tohoto nařízení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.02.1919

Spisová značka: R I 24/19

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením rekursního soudu (vrchního zemského soudu v Praze) ze dne 25. srpna 1918 byl v pozůstalostním řízení po vlastníku deskového statku rekurs nepominutelné dědičky, francouzské státní občanky, do meritorního usnesení soudu první stolice (krajského soudu v Táboře) odmítnut

z těchto důvodů:

Dle sdělení c. a k. ministerstva, c. a k. domu a zahraničních záležitostí sluší pokládati stěžovatelku za francouzskou státní občanku a požívá táž se zřetelem na státní smlouvu uzavřenou s Francií stejných občanských práv s tuzemci. Dle sdělení obsaženého ve věstníku ministerstva spravedlnosti pro rok 1916 (str. 28, 29) byl výkon práv, příslušejících rakouským státním příslušníkům ve Francii, válečným stavem zrušen, i když jim držba těchto práv zůstala zachována; brány francouzských soudů jsou pro rakouské státní příslušníky uzavřeny a tito nemají ve Francii práva, státi k soudu. Nemohou tedy rakouští státní příslušníci jednati ve Francii samostatně, buďsi osobně neb svými plnomocníky, před soudy. Z toho plyne s ohledem na vzájemnost, již nutno dbáti po rozumu § 33 obč. zák., že nelze ani stěžovatelku jako francouzskou státní občanku uznati za oprávněnu k tomu, aby pokud jde výlučně o její práva, v Rakousku samostatně (osobně nebo svým zástupcem) před soudem jednala a návrhy činila. Nelze proto přihlížeti k její stížnosti, již podal jejím jménem její advokát, a slušelo proto stížnost tuto odmítnouti.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu plnomocníka stěžovatelčina, usnesení v odpor vzaté zrušil a uložil soudu rekursnímu, aby, nebera zřetele k použitým důvodům, ve věci samé znovu rozhodnul.

Důvody:

V odpor vzaté usnesení založeno jest na odvetných opatřeních bývalého rak. - uh. mocnářství vůči příslušníkům francouzským. Z nich se dovozuje, že stěžovatelce nepřísluší toho času způsobilost, v pozůstalosti její matky před tuzemským soudem jako súčasťněná strana jednati a vůbec svá práva uplatňovati, poněvadž jest cizozemkou, t. j. příslušnicí francouzskou. Než nelze přehlédnouti, že po utvoření se samostatné a výsostními právy opatřené republiky československé, která ihned zahájila přátelské styky s republikou francouzskou, nařízením Národního výboru československého ze dne 9. listopadu 1918 č. 33 sb. z. a n. byla veškerá obmezení soukromoprávní osob fysických, pokud spočívají na předpisech vydaných na podkladu cís. nař. ze dne 16. října 1914, č. 189 ř. z., i v odvetných opatřeních v oboru právním i hospodářském za příčinou válečných událostí zrušena. Tohoto v právu veřejném zakotveného nařízení sluší dbáti jako předpisu nepomíjitelného (jus cogens) v každém období řízení, tedy také i v řízení opravném, a to i z moci úřadu. Z příčiny té postrádá za tohoto stavu věci usnesení stížené, pokud spočívá na zprvu vytčených opatřeních bývalého státu rak. - uherského, každého zákonného neb zákonu rovného podkladu, tak že nezbývalo, než u vyhovění podaného dovolacího rekursu je zrušiti a rekursnímu soudu naříditi, aby, nebera zřetele k použitým důvodům, ve věci samé poznovu rozhodnul.